

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E. c)

Istorie

Simulare

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Efervescența politică din timpul primilor domni pământenii se poate reconstitui prin analiza numeroaselor memorii și proiecte de reformă [...] înaintate fie Rusiei, fie Turciei. [...]

Problematica acestei ample mișcări reformatoare poartă amprenta modernizării, întrucât se referă la transformarea societății și a statului. Cel mai bine poate este concentrată întreaga mișcare reformatoare din acei ani în documentul [...] din Moldova, al lui Ionică Tăutu și intitulat *Constituția cărvunariilor* (1822). Actul este deopotrivă o declarație de principii și o expunere sistematică de măsuri vizând reorganizarea statului [...]. Proiectul de constituție asociază problematicei naționale un spirit liberal, novator, dorind în primul rând înlocuirea regimului [...] marii boierimi. Se preconiza [...] promovarea unor măsuri de dezvoltare a economiei, de reformare a mai tuturor instituțiilor țării [...]. Regimul politic propus de Tăutu nu era unul larg democratic, deoarece privilegiile boierimii erau încă menținute. S-a urmărit doar introducerea în viața politică a boierimii mici și mijlocii, a reprezentanților intelectualității și a burgheziei în formare, lărgindu-se astfel baza regimului aristocratic existent.”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

B. „Țarul Nicolae I-a însărcinat cu aplicarea prevederilor Tratatului de la Adrianopol (1829) pe un ofițer și administrator energic, Pavel Kiseleff [...]. Fără îndoială, cea mai importantă realizare a sa a fost elaborarea unei legi fundamentale pentru fiecare Principat. *Regulamentele Organice* au fost produsul cooperării strânse a autorităților rusești cu boierii români. *Regulamentele* au asigurat perpetuarea dominației boierilor în viața politică, recunoscându-le acestora dreptul exclusiv de a fi reprezentați în noua legislatură, oferindu-le pozițiile de frunte în cadrul administrației centrale, scutindu-i de taxe și conferindu-le drepturi de proprietate asupra moșiiilor lor [...]. *Regulamentele* au introdus și schimbări drastice în fiecare ramură de guvernământ a Principatelor. Vechile practici și instituții au fost modificate sau desființate. [...] În ansamblu, *Regulamentele Organice* au grăbit modernizarea Țării Românești și a Moldovei [...].

Armatele Rusiei au continuat să ocupe Principatele și după ce sultanul aprobase *Regulamentele Organice*, deoarece țarul dorea ca P. Kiseleff să rămână și să supervizeze implementarea lor.”

(K. Hitchins, *Scurtă istorie a României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți proiectul politic precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la *Regulamentele Organice*. **2 puncte**
3. Menționați două state precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că spațiul românesc se află sub ocupație armată. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două măsuri de modernizare a statului român adoptate în deceniul șapte al secolului al XIX-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între prevederile a două proiecte politice referitoare la statul român modern, elaborate în perioada 1848-1857. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Domnitorii Moldovei au urmărit aceleași obiective ca omologii lor valahi. Strădaniile lor pentru obținerea independenței au culminat cu semnarea, în 1711, de către domnul Dimitrie Cantemir (1710 -1711) a unui pact de alianță cu țarul Rusiei, Petru cel Mare [...]. Înfrângerea armatei lui Petru de către otomani la Stănilești, la 18-22 iulie 1711, a pus capăt subit tratatelor [...]. Cantemir s-a refugiat imediat în Rusia [...]. Sultanii i-au ales pe noii domnitori din rândul [...] familiilor grecești bogate din cartierul Fanar al Constantinopolului tocmai pentru a contracara răspândirea influenței ruse și austriece în Moldova și în Valahia și pentru a grăbi integrarea politică și economică a Principatelor în imperiu. Parteneriatul astfel creat a reprezentat baza așa-numitului regim fanariot care a început în Moldova în 1711 și în Valahia în 1716 [...].

Cererile economice și fiscale otomane au crescut în permanență [...]. Volumul proviziilor de orice fel expediate din Principate la Constantinopol [...] nu cunoștea margini și lua forma unui monopol comercial înăsprit [...]. Prețurile oferite țăranilor și altor producători români de către negustorii otomani [...] erau invariabil mai mici decât prețurile de pe piață. Valoarea tributului datorat puterii suzerane și a *cadourilor* care însoțeau orice negociere oficială cu Imperiul Otoman a crescut enorm. [...]

Concurența pentru tron era o afacere atât de bună pentru elita otomană, încât sultanul schimba frecvent domnitorii. [...] Cu toate acestea, sultanii au asigurat o anumită continuitate la conducerea Principatelor, unii domnitori fiind mutați de la București la Iași [...]. Domnitorul era personajul central al sistemului deoarece era agentul Imperiului Otoman și fusese ales de sultan să promoveze ambițiile puterii suzerane. [...] Unii domnitori [...] au contribuit semnificativ la bunăstarea principatului lor. Demn de menționat este Alexandru Ipsilanti [...] care a domnit atât în Valahia (1774-1782 și 1796-1797), cât și în Moldova (1786-1788). Locul său e în rândul despoților luminați ai vremii, datorită reformei extinse a sistemului juridic și administrativ al Valahiei [...]. Efortul său de a codifica legea valahă a fost un succes remarcabil.”

*a sistematiza și a reuni într-un cod normele juridice care se referă la o anumită ramură a dreptului

(K. Hitchins, *Scurtă istorie a României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți puterea suzerană a *Principatelor*, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați domnitorul fanariot și o măsură adoptată de acesta în politica internă, precizate în sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la relațiile comerciale. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la acțiunile desfășurate de sultani în contextul *regimului fanariot*, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în perioada 1310-1380 au avut loc evenimente care au contribuit la obținerea sau la consolidarea independenței Țării Românești. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția politică a României în secolul al XX-lea, având în vedere:

- prezentarea unui aspect referitor la democrația existentă în România, în deceniul trei al secolului al XX-lea;
- menționarea a două caracteristici ale Constituției din 1938;
- precizarea unei legi fundamentale adoptate în România între anii 1951-1970 și menționarea a două prevederi ale acesteia;
- formularea unui punct de vedere referitor la regimul politic din România în perioada 1991-2000 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E. c)

Istorie

Simulare

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: *Constituția cărvunarii* Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *au fost produsul cooperării strânse a autorităților rusești cu boierii români*, *au asigurat dominația boierilor în viața politică etc.* Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare dintre răspunsurile: *Moldova*, *Rusia* Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț). (3px2=6p)
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **B**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemple: *cauză: întrucât se referă la transformarea societății și a statului și efect: Problematika acestei ample mișcări reformatoare poartă amprenta modernizării SAU cauză: deoarece privilegiile boierimii erau încă menținute și efect: Regimul politic propus de Tăutu nu era unul larg democratic etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două măsuri de modernizare a statului român adoptate în deceniul șapte al secolului al XIX-lea (1px2=2p)
Exemple: *Legea rurală, Legea instrucțiunii publice, Constituția din 1866 etc.*
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei măsuri de modernizare menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la măsura de modernizare (2px2=4p)
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între prevederile a două proiecte politice referitoare la statul român modern, elaborate în perioada 1848-1857
Exemple: *unirea Principatelor, drepturi și libertăți cetățenești etc.* Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).

SUBIECTUL al II – lea (30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: *Imperiul Otoman* Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).
2. **2 puncte** pentru răspunsul: *al XVIII-lea* Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).
3. **3 puncte** pentru răspunsul: *Alexandru Ipsilanti*
3 puncte pentru menționarea oricărei măsuri adoptate de acesta în politica internă, precizate în sursa dată
Exemple: *Locul său e în rândul despoților luminați ai vremii, datorită reformei extinse a sistemului juridic și administrativ; reformează legislația din Valahia etc.* Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la relațiile comerciale (3px2=6p)
Exemple: *Volumul proviziilor de orice fel expediate din Principate la Constantinopol [...] nu cunoștea margini; Prețurile oferite țăranilor și altor producători români de către negustorii otomani [...] erau invariabil mai mici decât prețurile de pe piață.; otomanii impun monopolul comercial etc.* Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).
5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la acțiunile desfășurate de sultani în contextul *regimului fanariot*

câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**

Exemple: Acțiunile desfășurate de sultani în contextul regimului fanariot vizează instituția politică centrală. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Concurența pentru tron era o afacere atât de bună pentru elita otomană, încât sultanul schimba frecvent domnitorii. și Cu toate acestea, sultanii au asigurat o anumită continuitate la conducerea Principatelor, unii domnitori fiind mutați de la București la Iași.* SAU Sultanii își urmăresc propriile interese politice prin acțiunile desfășurate în contextul regimului fanariot. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Sultanii i-au ales pe noii domnitori din rândul [...] familiilor grecești bogate din cartierul Fanar al Constantinopolului tocmai pentru a contracara răspândirea influenței ruse și austriece în Moldova și în Valahia și Domnitorul era personajul central al sistemului deoarece era agentul Imperiului Otoman și fusese ales de sultan să promoveze ambițiile puterii suzerane. etc.* **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**

6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** lupta de la Posada, înființarea Mitropoliei Țării Românești de către Nicolae Alexandru **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru menționarea oricărui aspect referitor la democrația existentă în România, în deceniul trei al secolului al XX-lea (**de exemplu:** guvernare pe baza principiului separării puterilor în stat, pluripartidism, garantarea drepturilor și libertăților cetățenești **etc.**)

3 puncte pentru prezentarea aspectului menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la aspectul menționat și se utilizează relația cauză-efect

1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la aspectul menționat

- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două caracteristici ale Constituției din 1938 (**de exemplu:** regele este *Capul Statului*, miniștrii au răspundere politică numai în fața regelui, limitează drepturile cetățenești **etc.**) **(3px2=6p)**

- **2 puncte** pentru precizarea oricărei legi fundamentale adoptate în România între anii 1951-1970 (Constituția din 1952, Constituția din 1965)

câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două prevederi ale legii fundamentale precizate (**de exemplu:** Republica Populară Română este stat al oamenilor muncii, Tribunalul Suprem este ales de Marea Adunare Națională, proprietatea socialistă **etc.**; România este republică socialistă, Consiliul de Stat își exercită atribuțiile între cele două sesiuni ale Marii Adunări Naționale, forța conducătoare a societății este Partidul Comunist Român **etc.**) **(3px2=6p)**

- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la regimul politic din România în perioada 1991-2000 (**de exemplu:** În perioada 1991-2000, regimul politic din România are caracter democratic.; Regimul politic din România este consolidat, în perioada 1991-2000, prin măsuri legislative. **etc.**)

4 puncte pentru **sustinerea punctului de vedere** formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**